

Рушниця **ФОРТ – 500 А**

Це керівництво з експлуатації призначено для вивчення будови, принципу роботи та правил експлуатації рушниці помпової ФОРТ-500; ФОРТ-500 А (далі за текстом - рушниця) і містить в собі відомості про правила використання і зберігання, вказівки з техніки безпеки і технічного обслуговування.

ОПИС І РОБОТА РУШНИЦІ

Призначення рушниці

Помпова рушниця ФОРТ-500 – службова гладкоцівкова зброя підтримки для оснащення підрозділів силових структур.

В комплект рушниці входять насадки:

- циліндр (для стріляння кулею);
- півчок (для стріляння картечцю);
- чок (для стріляння дробом), а також насадки для використання несмертельних боєприпасів, спеціальних набоїв і гранат зі сльозоточивим газом.

Надійне замикання каналу цівки здійснюється поздовжньо-ковзаючим замком. Механізм стріляння куркового типу.

Рушниця конструктивно призначена для стрільби тільки набоями калібру 12 мм з довжиною гільзи 70 мм та калібру 12 мм «магнум» з довжиною гільзи не більше 76 мм, при загальній довжині спорядженого набою не більше 65 мм

Основні технічні дані і характеристики

Калібр, мм	12/70,12/76(23/4",3")
Довжина цівки, мм	
з дульним звуженням 0,0	510
Довжина набійника, мм	76
Довжина рушниці:	
приклад складений, мм	750±5
приклад розкладений, мм	1010±5
Висота рушниці:	
приклад складений, мм	207±5
приклад розкладений, мм	171±5
Ширина рушниці, мм	39

Націльна дальність стріляння, м	100
Купчастість стрільби шротом набоєм на відстані 35 м, %, не менше	35
Зусилля спуску, Н	не більше 45
Місткість магазину, набоїв, шт.	6+1
Середня швидкість, м/с – для дробу	300
– для кулі	380
Маса рушниці без стрілецького ремня, кг, не більше	3,85 (3,6)
Запобіжник від випадкового пострілу	

Будова і робота рушниці

Розташування складових частин рушниці наведено на малюнку 8.

Рушниця складається із цівки, цівкової скриньки, замка, розбивно-спускового механізму, трубчастого магазину, підцівника, ручки та розкладного приклада.

Цівкова скринька з'єднує основні деталі рушниці: цівку, магазин, ручку і розкладний приклад. По внутрішніх стінках цівкової скриньки ковзає замок. Відбивач, подавач, лівий і правий відсікачі набоїв також розміщені в цівковій скриньці. Розбивно-спусковий механізм розміщений в окремому корпусі і дозволяє виконувати тільки поодиночі постріли.

Запобіжник кнопочного типу, розміщений в спусковій клямрі, при переведенні його в позицію "безпечно" блокує шептало.

Вздовж поверхні цівки розташований теплоізоляційний кожух.

Перезарядження рушниці здійснюється підцівником. Вилучення і викидання стріляної гільзи, зведення курка і подача набою на лоток-подавач із магазину відбувається переміщенням підцівника назад (на себе), а досилання набою в набійник і замикання набійника замком – переміщенням підцівника вперед (від себе). При переміщенні підцівника назад, остов замка виводить бойовий упор із зачіплювання з хвостовиком цівки, замок, переміщуючись в заднє положення під дією тяг підцівника, викидачем витягує стріляну гільзу із цівки, яка, зіткнувшись з відбивачем, викидається крізь вікно цівкової скриньки. Замок з остовом замка, рухаючись назад, ставить лівий відсікач в робоче положення, потім відгинає на бік правий відсікач і звільняє набій, який піднімається лотком-подавачем на рівень замка, при цьому наступний набій під дією пружини магазину, висувається до кінця в лівий відсікач. Крім того, остов замка зводить курок і ставить його бойовий виступ на шептало.

При переміщенні підцівника вперед, замок подає набій в набійник і вводить бойовий упор в зчеплення з хвостовиком цівки.

Маркування

На цівці і цівковій скриньці виконані маркування, які містять інформацію про підприємство-виготовлювач, про набої, для стрільби якими призначена рушниця. Роз'яснення маркувань наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Умовні позначення маркування	Найменування маркування	Місце розташування маркування
Форт – 500	Товарний знак	На цівковій скриньці
	Модель рушниці	На цівковій скриньці
12/76	Калібр використовуваного набою і довжина набійника, мм	На цівковій скриньці
A 0000	Літера (рік виготовлення) і номер рушниці	На цівці і цівковій скриньці

ВИКОРИСТАННЯ РУШНИЦІ

Заходи безпеки

Перш, ніж проводити будь-які дії з рушницею, необхідно засвоїти правила та прийоми стрільби, роботу запобіжника, принцип роботи та догляду рушниці, викладені в цьому керівництві з експлуатації; Завжди вважайте рушницю зарядженою і готовою до пострілу.

Рушницю і набої слід зберігати окремо, в недоступному для сторонніх осіб місці.

Зберігати рушницю незарядженою, курок повинен бути спущеним.

Не залишайте заряджену рушницю без нагляду.

Суворо забороняється:

- розбирати заряджену рушницю;
- використовувати споряджені набої при перевірці взаємодії деталей та механізмів рушниці;
- стріляти з рушниці при наявності у цівці забруднень, мастила чи інших сторонніх предметів;
- застосовувати набої, не призначені для рушниці.

При виявленні недоліків в зарядженій рушниці, перш ніж з'ясувати їх причини, переведіть запобіжник в положення "безпечно".

Будьте обережні при перезаряджанні рушниці. Порожні гільзи викидаються із значною силою і можуть зашкодити присутнім людям.

Підготовка до стрільби

Для введення рушниці в експлуатацію, необхідно її розконсервувати, звільнивши від пакування і видаливши мастило з рушниці.

Для переведення приклада зі складеного стану в розкладений повернути його у вертикальній площині навколо вісі до спрацювання фіксатора розгорнутого стану приклада

Перевіряння запобіжника

Запобіжник у вигляді кнопки розташований в передній частині спускової клямри і переводиться в позицію "безпечно" тільки при зведеному куркові.

Для встановлення запобіжника в позицію "безпечно" натисніть кнопку запобіжника з лівого боку спускової клямри до кінця. Для встановлення запобіжника в позицію "вогонь" затисніть кнопку запобіжника з правого боку спускової клямри до кінця.

Перевірка цівки

Візуально впевніться, що всередині цівки немає забруднення чи слідів мастила.

Легко прокрутіть цівку і переконайтеся в тому, що вона повністю перебуває в цівковій скриньці, при цьому, у вікні цівкової скриньки повинно бути видно, що подовжена частина цівки повністю перебуває у відповідний впуск цівкової скриньки.

Заряджання

Перемістіть підцівник повністю назад. При цьому не торкайтесь нічим до спускового гачка. Весь час слідкуйте за тим, щоб дуло рушниці було спрямовано в безпечному напрямі.

Перевірте набійник на наявність забруднення. Переконайтеся в тому, що вибрані набойки відповідають вказаним на цівковій скриньці. Перемістіть підцівник вперед, кнопку запобіжника переведіть в позицію "безпечно".

Спорядіть магазин набоями через нижнє вікно цівкової скриньки, повернувши рушницю так, щоб спускова клямра була зверху. Просувайте передній край набою в магазин до тих пір, доки ободок набою не зайде за правий відсікач (рисунок 1).

Ніколи не намагайтесь перебільшити місткість магазину!

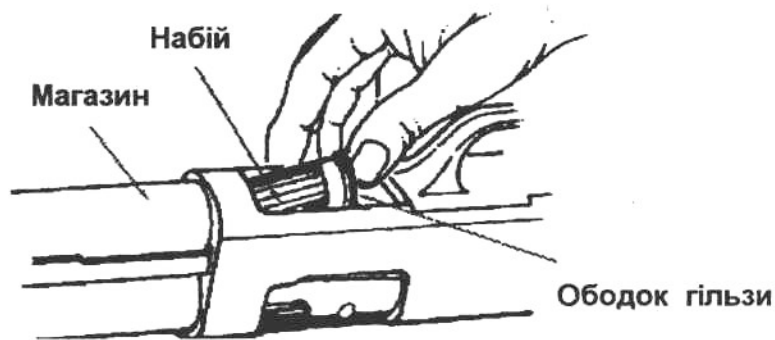

Рисунок 1.

Стрільба

Коли дуло рушниці спрямоване в бік цілі (мети), а рушниця заряджена, установіть запобіжник в позицію "вогонь", старанно прицільтесь, натисніть спусковий гачок на всю довжину ходу, рушниця вистрелить.

Для перезаряджання рушниці, відведіть підцівник повністю назад. Гільза через вікно цівкової скриньки викидається назовні.

Для продовження стрільби подайте новий набій із магазину в набійник, перевівши підцівник повністю вперед і натисніть на спусковий гачок.

Після пострілу останнім набоем підцівник переведіть назад, перевірте наявність набоїв у набійнику. Якщо вони відсутні, підцівник переведіть вперед і зробіть контрольний спуск гачка.

Без необхідності не зводьте курок і не натискайте на спусковий гачок.

Розряджання

Відведіть підцівник назад, установіть кнопку запобіжника в позицію "безпечно". Під час розряджання ніколи не дозволяйте собі торкатись спускового гачка. Тримайте дуло рушниці в безпечному напрямі, якщо після припинення стрільби набої залишились в набійнику і магазині.

Розряджання рушниці можливо проводити одним із трьох способів:

а) натисніть важіль блокування підцівника і, утримуючи його, відводьте підцівник повільно назад, набій викидається крізь вікно цівкової скриньки, продовжуйте рухати підцівник "вперед-назад", доки всі набої не будуть вилучені, що буде видно у вікні цівкової скриньки;

б) натисніть важіль блокування підцівника і, утримуючи його, відведіть підцівник назад, поки набій із магазину не з'явиться на лотку-подавачеві, поверніть рушницю так, щоб вікно цівкової скриньки було знизу, що дозволить вивільненим набоям випадати із нього. Продовжуйте рухати підцівником "вперед-назад", доки всі набої із магазину не будуть вилучені;

в) поверніть рушницю так, щоб спускова клямра була зверху, а дуло - в безпечному напрямі. Великим пальцем правої руки через отвір в нижній частині цівкової скриньки натисніть правий відсікач і набої випадають із магазину крізь нижнє вікно цівкової скриньки. Відведіть підцівник повністю

назад. Огляньте набійник, лоток-подавач і магазин, переконайтеся, що рушниця не заряджена.

Дії з рушницею при виникненні аварійних ситуацій

Якщо після натискання спускового гачка постріл не відбувся, треба зачекати від 30 до 60 с і тільки після цього рушницю розрядити у послідовності викладеній вище.

Перевірте набій, набійник та канал цівки на наявність забруднення та пошкоджень.

Якщо при стрільбі звук чергового пострілу став сильніший, або слабший, ніж звук попереднього, припиніть стрільбу, рушницю розрядіть у послідовності, викладеній вище, і перевірте набійник і канал цівки на наявність забруднення та пошкоджень.

ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Загальні вказівки

Технічне обслуговування рушниці необхідно проводити негайно, після закінчення стрільби.

Якщо рушниця тривалий час не використовується, технічне обслуговування проводьте кожного тижня.

Технічне обслуговування проводять в такій послідовності:

- неповне розбирання рушниці;
- чищення рушниці і магазина;
- змащення;
- збирання рушниці;
- перевірка функціонування.

Підготовка рушниці до розбіру

Відведіть підцівник повністю назад, встановіть кнопку запобіжника в позицію "безпечно" і огляньте набійник, лоток-подавач і магазин, переконайтеся, що рушниця не заряджена.

Неповне розбирання рушниці проводьте в такій послідовності:

- від'єднайте цівку;
- від'єднайте розбивно-спусковий механізм;
- від'єднайте деталі, розташовані в цівковій скриньці.

Від'єднання цівки

Відкрутіть-кріплення магазина, витягніть цівку із цівкової скриньки, легко повертаючи його вліво-вправо.

Від'єднання розбивно-спускового механізму

Покладіть рушницю на чисту поверхню так, щоб спускова клямра була зверху. Тупим предметом виштовхніть штифт, який утримує розбивко-

спусковий механізм і витягніть, розбивно-спусковий механізм, підіймаючи догори його задню частину (рисунок 2).

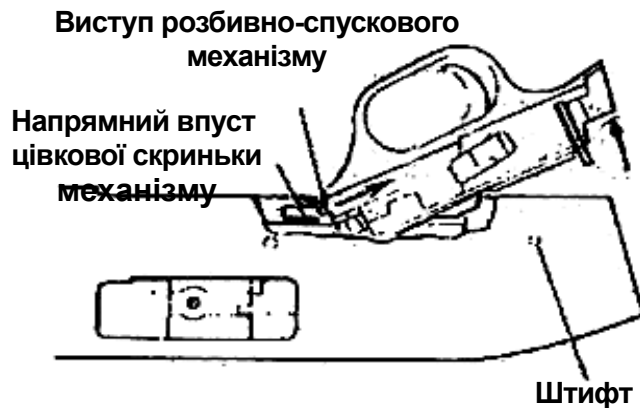

Рисунок 2.

Від'єднання деталей, розташованих в цівковій скриньці

Зверніть особливу увагу на взаємне розташування замка, основа замка і тяг при розбиранні, тому що ці деталі повинні бути встановлені так само при збиранні.

Перемістіть підцівник приблизно до середини повного ходу і витягніть остов замка (рисунок 3).

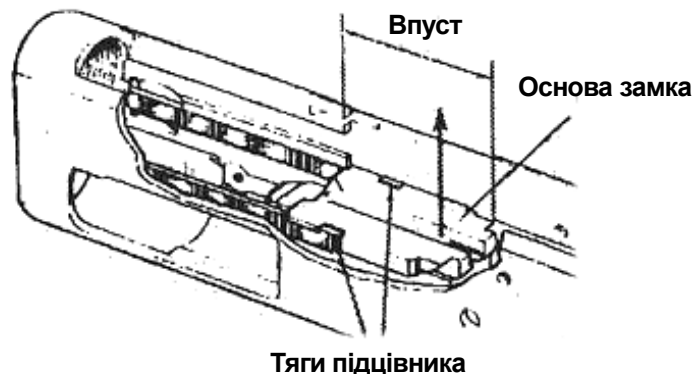

Рисунок 3.

Рухом підцівника вперед зніміть підцівник з магазина і витягніть замок, зніміть лоток-подавач (рисунок 4).

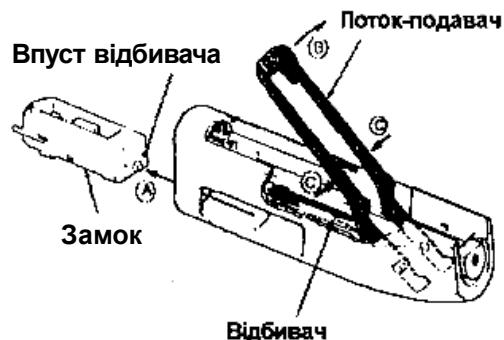

Рисунок 4.

Замок та розбивно-спусковий механізм – складні блоки, тому їх подальше розбирання не рекомендується.

Повний розбір рушниці проводити тільки за великого забруднення та для ремонту. Багаторазовий повний розбір призводить до передчасного спрацювання деталей та механізму.

Збирання

Збирання цівкової скриньки

Покладіть цівкову скриньку місцем розташування розбивко-спускового механізму догори. Стисніть стінки лотка-подавача разом і просуньте в отвір цівкової скриньки, виступи лотка-подавача повинні потрапити в отвори цівкової скриньки. Поверніть лоток-подавач так, щоб його-передній край перебував на одному рівні з зовнішнім краєм порожнини цівкової скриньки.

Вставте замок задньою частиною в отвір для цівки цівкової скриньки, бойова упора повинна стати напроти її верхнього краю. Натисніть відбивач і посувайте замок, поки він повністю ввійде у цівкову скриньку.

Відбивач повинен потрапити у впуск замка. Посуньте лоток-подавач вниз, поки він не стане навпроти замка. Встановіть задню частину замка на одному рівні з задньою стінкою впусків на стінках цівкової скриньки (рисунок 5-Б). Одягніть підцівник на магазин, при цьому тяги повинні потрапити у відповідні створи цівкової скриньки (рисунок 6). Виставіть тяги так, щоб виступ на тязі був на одному рівні з впусками на внутрішніх стінках цівкової скриньки (рисунок 5-А). Розташуйте основу замка так, щоб на його верхній стороні були заглиблення, а на нижній - виступи. Просуньте передню частину у впуск тяги. Виступаюча частина основи замка повинна зайти у виріз бойової упори. Опустіть задній кінець основи замка донизу (рисунок 5-С). Просуньте підцівник вперед. Замок і основа замка повинні рухатись вільно в направляючих цівкової скриньки, при переміщенні підцівника. Якщо вони не рухаються вільно, то не застосовуйте силу, розберіть і знову зберіть цівкову скриньку, звертаючи особливу увагу на взаємозв'язок замка, основи замка і тяг.

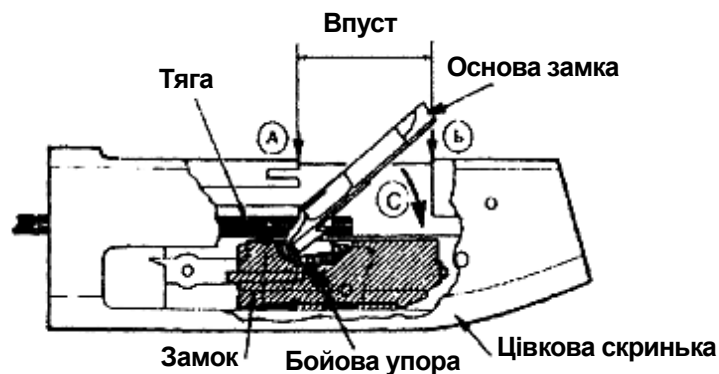

Рисунок 5.

Рисунок 6.

Приєднання розбивно-спускового механізму

Зведіть курок розбивно-спускового механізму. Утримуйте однією рукою лівий і правий відсікачі міцно на місці, притиснувши до стінок цівкової скриньки, а другою рукою тримайте розбивно-спусковий механізм (рисунок 7).

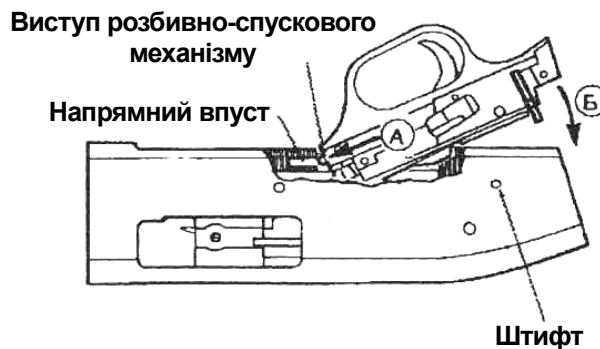

Рисунок 7.

Вставте передню частину розбивно-спускового механізму виступами, які є в нього з двох сторін, у впуски на стінках цівкової скриньки, потім вільно опустіть задню частину розбивно-спускового механізму вниз до упору.

Не застосовуйте силу!

Сумістивши отвори розбивно-спускового механізму і цівкової скриньки, вставте штифт.

Приєднання цівки

Вставте цівку в цівкову скриньку і, повертаючи вліво-вправо, просуньте її до кінця, одягніть антабку і закрутіть гайку магазина.

Чищення і змащення

Огляд, неповне розбирання, чищення і змащення рушниці необхідно виконувати негайно після закінчення стрільби, або при довготривалому зберіганні рушниці без використання.

Перед чищенням переконайтеся, що підцивник перебуває в крайньому задньому положенні, а в набійнику, на лотку-подавачеві і в магазині немає набоїв. Канал цівки чистить йоржиком з щетини, змоченим лужним розчином, до повного усунення порохового нагару. Відкладення свинцевого налету видаляють з каналу цівки йоржиком з тонкого сталюого або латунного дроту, густо змащеного рушничним мастилом.

Після чищення вказані деталі рушниці протріть досуха чистою ганчіркою, а потім канал цівки змастіть рушничним мастилом РЖ ТУ 38 101 1315-90. Переконайтеся, що цівка не має забруднень і надмірного змащення.

Як перевірити справність рушниці

Переведіть підцивник в крайнє заднє положення, при цьому утримуйте цівку рушниці в безпечному напрямі. Переконайтесь, що в набійнику на лотку-подавачі немає набоїв. Натисніть важіль блокування підцивника і, утримуючи його в такому положенні, переведіть підцивник декілька разів вперед назад, впевніться, що він рухається плавно, без затримок. Відпустіть важіль блокування підцивника. Переведіть підцивник вперед, встановіть кнопку запобіжника в позицію "безпечно". Натисніть спусковий гачок. Курок не зривається з шептала. Зніміть палець зі спускового гачка, встановіть кнопку запобіжника в позицію "вогнь". Натисніть спусковий гачок. Курок здійснює удар по ударнику. Відкрийте замок рухом підцивника повністю назад. Установіть кнопку запобіжника в позицію "безпечно".

Якщо рушниця не виконує хоча б одну з перелічених вище дій, не намагайтесь використовувати її за призначенням.

Консервація

Рушницю постачають споживачам законсервованою згідно вимог конструкторської документації. Термін зберігання рушниці без переконсервації не більше одного року.

З досягненням граничного терміну консервації при зберіганні, або при довготривалому зберіганні рушниці без використання, необхідно виконати її переконсервацію методом нанесення на внутрішні і зовнішні поверхні шар мастила типу АКОР-1. ГОСТ 15171-78.

ПОТОЧНИЙ РЕМОНТ

Можливі несправності і способи їх усунення наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Найменування несправності, її зовнішні прояви і додаткові ознаки	Ймовірна причина	Спосіб усунення
При натисканні на спусковий гачок пострілу немає	Замок не дійшов до крайнього переднього положення	Прокалібрувати чи замінити набій
Неповна подача набою з магазину на подавач	Забруднення магазину	Розібрати і прочистити магазин
Повторення вищезгаданих неполадок або неполадки іншого характеру	Забруднення деталей і механізмів рушниці	Перевірити механізми рушниці, почистити і змастити

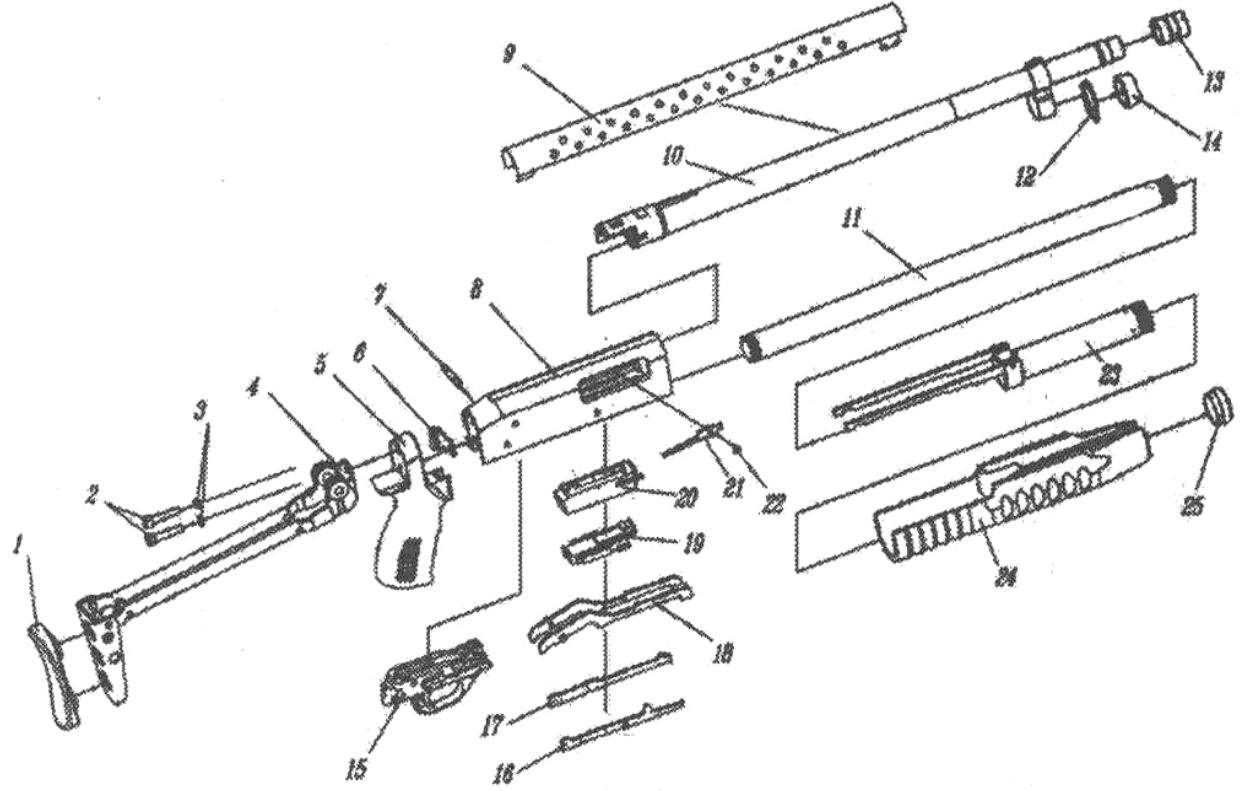
ЗБЕРІГАННЯ РУШНИЦІ

Законсервована і запакована рушниця повинна зберігатись у закритих складських приміщеннях, де коливання температури і вологості значно менші, ніж на відкритому повітрі, такі приміщення відносяться до категорії С згідно ГОСТ 15150-69.

Для постановки рушниці на довгострокове зберігання необхідно провести її консервацію. Порядок проведення консервації згідно наведеного вище.

Граничний термін зберігання законсервованої і запакованої рушниці не більше одного року з часу проведення консервації.

Перелік складових частин

Порядковий номер	Назва	Порядковий номер	Назва
1.	Затильник	13.	Гайка
2.	Гвинт	14.	Гайка
3.	Шайба	15.	Механізм розбивно-спусковий
4.	Приклад	16.	Відсікач правий
5.	Ручка	17.	Відсікач лівий
6.	Антабка	18.	Лоток-подавач
7.	Штифт	19.	Основа замка
8.	Цівкова скринька	20.	Замок
9.	Кожух	21.	Відбивач
10.	Цівка	22.	Гвинт
11.	Магазин	23.	Підцівник
12.	Антабка	24.	Накладка
		25.	Гайка